

Hyppu Fuzamu

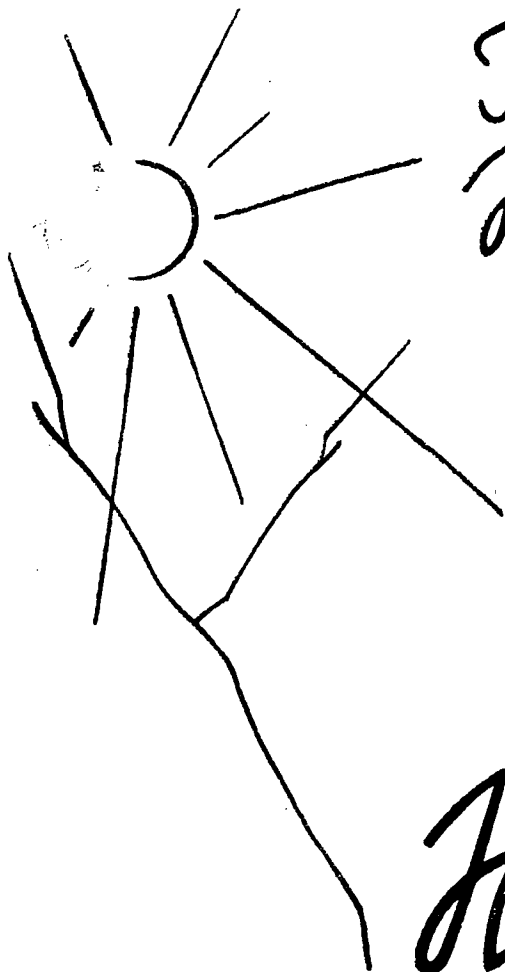

F' Joo

153

Jam

Нур
Низани

FONDS
K. BÉDIR KHAN

Հ'ՕՕ

У ХՁԲԱՏ

ՈՅԻՆՈՒՄՆԵՐԻՆ • ԵՐԵՎԱՆ • 1962

С (курд)
Н 90

ՆՈՒՐԻ ՀԻՉԱՆԻ
ՍԵՐ ԵՎ ԱՇԽԱՏԱՆՔ
Հայաստանի պետական հրատարակչություն
(Հայպետհրատ), Երևան, 1962

НУРИ ГИЗАНИ
ЛЮБОВЬ И ТРУД
Армянское государственное издательство
(Айпетрат), Ереван, 1962

ДЭРНЭГДА АВТОРДА

Нурийе Гизаии (Говаким Маргарьян) с. 1896 ль
дэза Гизане гонде Хакеведа жь дйа хвэ буйэ.

Хвэндьна хвэйэ бьльнд Ереванеда стэндйэ. Гэ-
вале Нури салец тэстицбуна нок'омэта советийэ Эр-
мэнистанейэ пешьнда эпецэ хэбат кьрийэ ль дэрэща
пешдачуина мэдэниэта шьмаэта к'ордада. Салед 1929—
1937-да Нури Техникума К'ордайэ Педагогийэ тээ-
тэшкилбуида хэбьтийэ чава дэрсдар у Вера гэвайи
гэлэ кьтебед дэрса бона шагьртед к'орда тэрцьмэ-
кьрийэ.

Нури бь дьл у эшц эмре шьмаэта к'ордара гьре-
даийэ. Хвэндэванед к'ордара Нури өса жи айанэ чава
ньвискар у шаир. Сала 1935-а ронаидьвинэ бэрэвока
сэрхатйед ши бь сэрньвиса «Шэбэца сьбе».

Нава бэрэвока «К'об у хэбатеда» хатьнэ шивар
кьрьне эш шьеред ши, ед кө салед башцэ-башцэда
хатьнэ ньвисаре у өса жи чэнд шьер, кө газета «Р'йа
тэээ»-да нэшьрбунэ.

Нури бэр чэве хвэ дитйэ эмре шьмаэта мэйэ
зэлулийэ бэри револйусиае у эмре вейэ гөлвэдай
пэй револйусиа октябрера.

Поэт шьеред хвэда нимли дэрнэца эмре шьмаэта

советийә ироинда дньвисә, дэстанинед мәра ша дьбә («Туран», «Һраздан», «Т'ели», «Казахстан»).

Автор сйужеа чәнд шьеред хwә жь фолклор у тәриқа щмаәта к'орда һылдайә; әw шьеред wи дәрһәқа шәркәрийа щмаәта к'орда мьқабьли зәфтәкчид Р'оме у wәлатед дьнданьн. («Дерсьм»), дәрһәқа бьратйа дб мьләтед щинарданьн—әрмәнийа у к'орда («Мире Мьксе»)

Чәнд шьеред бәрәвоке дәрһәқа әвинтинеданьн.

Э. Бәк'ойева

QÖP'ЛТА МЭШУР

Шәwq алаве стәйркед рәнгин
Ль пайтәхте мә пәрвәдан;
Әw қөрлта партйа Ленин,
Бь бәжна хwә һатә мәйдан.
Бәжибльдә бь зәнде зәрб
Зәндед миллион палә, гөндйан,
Кө шен кьрын қум у қьраш
Бь хер у бәр у гольстан.
Дәнге матор у машинан,
Дәрте нәта әрше әзмин.
Фьрқа өса әшқ у гөман
Птәйда набә ль ве дьнйайе:
Әw ребаре тарих зәман
Әм дәрхьстьн бәр шәвәфе.
Зьврәндийә чәрхе зәмин
Бәрбь рйа комунизме.
Әвә нет у қьрара Ленин
У мәрәма ве қөрлте.
Жь дьне һьлдьн зор у зөлми
Мләтбазйе нәзар рәнгин,
Ньсле тәзә һатнә мәйдан
Бь рөн у дьле Ленини.
Һәр дәр хәбат у әдлайи.

Бьбын хwэйи, бьбын хoдaн,
P'уйе дьне нэр чар али
Верап бькьн нэбс у зьндан.
Ль Анголе, Кенйа, Алжир,
Хэлд шэр дькьн чэк ль дэстан,
Бьqэтиньн qэйд у зьнщир.
Бьбын хwэйе мал у wэтан.
Кo колонти щарэк ньдьн,
Эw хэбэрэ кoл у гьрин,
Жь фэрhэнге нав ле рэшкьн,
Бьqэдиньн нета Ленин.
Москвайэ имдата wan
Шэwqе агьре азадари:
Дьбэ qэwэт, мьл дьдэ wan
Бь дьлкэсэр у алави.
Бь програма нур у шэвэq
Эw дэwранэк тэзэ вэдкэ,
Мьлэт бьжин бь к'еф у эшq,
Хэбат бь нав у намус бэ.

ДЭНГБЕЖЕД БЭРЕ У ЕД НЬҺА

Саз у бълур, фирқин у нал,
Шин у гърин, қирин, һәвар,
Коба достка дьлбьриндар,
Һәнә ль дьле ван дэнгбежан.

Жана һевйе, жьн рэвандьн,
Щоте дьл бе мьраз кьрн,
Бер, бериван у йаргьртън,
Һәнә ль сәвт у мьҗаме ван.

Фәқири у зор у зөлми,
Шәр у хуна қәбиләти,
Щинартие кьрд әрмәни,
Һәнә ль сәвт у кьламе ван.

Зөлме Рөме шех у миран,
Ньфред пир у жьнәбийан,
Меркөштъне пьр нәмәрди,
Наләнал те дь дэнгед ван.

Әв дэнгбежед бе пышт мьльн,
Бе маш, бе һәқ у дьлкөльн,
Ле гөмана хвә набьрн.
Манә һивйа шәвқ у тәве.

Манэ Бингол Сливане,
Къркур, Немрут, Элэ-даге,
Мэлул тен сәүт у дэнгед ван,
Бь дьлгьрин у дьле даг.

Р'ожәк зьктер, йәк зькбьрчи,
Р'ожәк дьлкөл, дьлбьриндар:
Октйабра Сор шәвәқ ани
Бь тиренщед шәүқ у зәлал.

Дьняа тәзә бь тәва зерин
Хwәра ани хәбат у нан:
Онда бунә дәрд у налин
Баг у бәйар кәлилк вәдан.

Дәнгеж бь әшқ дәст пе кь рьн,
Мәтһе хөдан хәбат кь рьн,
Бьратйе пьр мьләт кь рьн,
Нәхш сөргөли нигар кь рьн.

Көба дост у йар пәсьнин,
Олм у хwәндын ләз пәрвәдан
Дәшәт, шабун, йар у хwәзгин
Һунандьнә, кьрнә дәстан.

Һунандьнә бь тайе зерин,
Жь кәзийе букап, көме хортап;
Жь дьле достан әшқ у ширин,
Нәхш һунандьн кәск у рәнгин.

Хьраб набын қәт рәнге ван,
Хәт у рез у мьқаме ван,
Мина шәүқе ал у зерин
Дьзәрьқьн сал у зәмин.

Чъдас зизьн странед ван,
Зърав у ширьньн дэнге ван
Бъ лев нарин хwэш дьстьрен
Мина дэнге к'эw бълбълан.

Мина рэфе баз у сьмур
К'ъламед ван дьчън п'ър' дур,
Сэwt у дэнг у мьдаме ван
Манэ ль дьле Нурье Ёизан.

1958

ШАГЪРТЕД МЪНРА

Һатъбун жь гонд у зозанан,
Т'эв хорт у қиз дор мьн щьвйан,
ӘW хорт у қизед мә к'ордан
Р'оһ'е өлм у хwэндьне бун.

Ле хәйсәте ван шагъртан
Гәләк қьсым у п'ьр'щур'ә бун,
Мина кәлилкед нав зозанан
Ал у сор у рәнг гөлибун.

Һьнәк нәрәм у мьлаһьм бун,
Мина ава ве Әрәзе,
Һьнәк бь һерс, һьшк у сәрт' бун,
wәк багәре Әләгәзе.

Һьнәк бьльнд у к'обар бун,
Мина ә'һйа Әгри-Даге.
Һьнәк назьк у нарин бун,
Бәлг у пәр бун дь гөлбаге.

Һәбун нав ван п'ьр фәрәсәт,
Р'өне өлм у хwәндне бун,

Әш зу бунә, бь өлм у тәрбәт,
Рәшш у хәмле културе бун.

Бь рөке гәш, дьле шәвәқ,
Бәрәв бун нав Ереване,
Әш хорт у қизед чәвбәләк
Бь әшқ дәркәтһн бәр шәвәде.

Чьқас р'һнд бун, әмьр у әдәт
У хәйсәте ләше к'брдан!
Чь зу бунә бь өльм тәрбәт,
Щаһьлед кон у зозанан!

К'һнще қизан ал у к'әск бун,
Е һнәкан зәр у сут бун,
Р'әнге бук у қизед к'брдан
Жь һив у стеркан р'һнд у гәш бун.

Сәр руйе ван, пеле к'әне,
Бәла бун, гәш агьрвәдан,
Р'ез рунштьбун ль дәрсхане
У чәвед ван шәвәқ вәдьдан.

Р'ожед әйда Шеврьстане
Р'һнд у рез бун щергәйе ван,
Орта к'уча Ереване
Дьмьльмьлин бәйрәқед ван.

Гьртнә р'йа мәдәниә
Комунизме тәзә дәшран,
фәрәсәте хвәй щаһьлие
Әшқ у һәвас анин мәйдан.

WƏЗИРРА

Тә жь бешике бь щарәке дит тәв у әзман,
Тә дит Әгри, әw Әлэгәз у Агмаган;

Хwәш гәрйайи, мәзын буйи, тө ль синге wan,
Бьбина кōлилкан, аве кайян, агре достан.

Стране дәнгбеж, шайир, ашьq у бьлурван,
Тә бьхист бь әшq, р'ōh' у дьле тә п'әр'вәдан.

Мәзын буйи дь we мәскәне шох у шәпал.
Ль дәшт у зозан, бәр әзман у кәрйе стеркан.

Тә п'ър' һ'ыз кър, бь щарәк буйи wәлатһ'әбан,
Әрд у wәлат, рōне тәва, хwәш п'әр'вәдан.

Хwәш п'әр'вәдан дьле тәра, бәнде зерин,
Әw Аг'маган, гола Севан, мергед һешин.

Р'әwана мә бь к'уча, мәйдан асфалткьри,
Хәмле қизе бажарийан ал у рәнги.

Тō гәрйайи ль Кōрдстана Иран, Щьзир,
Тә дит зōлме Р'ōм, щәндьрмә, аг'а у мир.

Зәлул манә гөнди көрманщед ван дэран,
Ниви к'очэр, нэта ньһа, манә чийан.

Нә баг, зәви, щот у бедэр, рэз у рэзван,
Нә шәwq чьра, өлм у хwэндьн, бь зьмане ван.

Чәрхе зәмин, хwәш зьвьри бь дәсте Ленин,
Жь хәрибийе зьвьри һати wәлате ширин.

Бәр тә wәбу гола Сәване шәwq зерин,
Әв Аг'маг'ан к'әни, хәмьли, бь к'өфйа һешин.

Ль һайастане кьтебханә, мәктәб wәбун,
Ль гөнд у зозан, к'өнще тә'ри, ал шәwq бун.

Дәнгбеж стран, дәнге ван зиз у ширин бун,
Р'ек у әмрәк хwәшбәхтийе ль бәр тә wәбун.

Щара әwыл һати Р'әwане мала мә,
Щара пешьн, мьн дит сурәт у бәжна тә.

Бәжна сәлми, әһйа шәwәq, сһнге зозан,
Бь бәнде зер'ин, щот дьле мә qәwин гьредан.

Qәwин гредан: бь соз у бәхт ль ахьрзәман,
Qәт наqәтә, чьqас һәнә Әгри у Р'әван.

Әв Ереван де бу, кө тө нәмезкьри,
Р'өк у дьлда, агре достан алавкьри.

Тә дьгот:—Нури, зьмане к'өрди п'ьр' ширинә,
Мина к'ьламе ван шаиран рәнг зеринә,

Мина канйед Бингол, Сип'ан, дәнг бьлбьлә,
Мина к'ьламед йар у достан, хwәш те жь дьлә.

Эw зьмане Фэҗйе Тэйран у Щьзири,
Зьмане Хани у йе Wэзире Надьри

Хwэш зьмане дэнгбежанә, рэнг гөлгөли,
Бь ви зьмани рез кэтьнә, бэйте Нури.

Хэбэрдьдэн бь ви зьмани жь Эгри, Соран,
Жь Щьзир, Хьнус, бькар, Мердин, Мькьс у бизан.

Нә бь рөһ у дьл, хwэш гэрийан, тө ль wan дэран,
Тамашә кьр, тө бь дьле хwә, щоте чэ'ван.

Ле чь бькьм, жь дэст чу дара мевэгьрти,
Эз бир кьрым, тө лэз чуйн, ль ахирәти.

ШУШАН

Шушан, к'ане бьске хэнгэл,
Р'уйе сорг'ол, ч'эве, зэлал?
Шушан щарэк вэрэ г'ере,
Феза кание бэр бедэре.

Зэман чь'дас хв'эшэ, Шушан,
Э'у щаньлтн хэмле дьлан,
Мина кание те жь зозанан,
Дьзэрь'дэ ль нив у т'эве.

Бэжна пивчэ, э'ния рэнгил,
Синге сьпи, леве ширин,
Тэ эз к'ошт'ым, эз к'рьм дин,
Бэр бедэре ве колхозе.

Бэр бедэре ве колхозе,
К'о м'э нив дит жь алие чийе,
Шушан, к'ане созе тэ да,
Бой эш'д у дьл у бой с'эвда?

К'эзар хв'эзи ве ськ'эте,
Дьл аг'р бу, дьл дьк'э'ля,

Чьqас рьнд бу тәва ниве,
Кө шәwq вәдан сәр мьн у тә.

Бәр тәв у нив, кәрийе стәркан
Бу қьраре щоте дьлан
Тә чьма бeбәхти кьр, Шушан
Әз бир кьрьм сал у заман?

1936

ТУРАН

Тарихийэ: Турана мэ бь наве мэшур,
Бь дэшт у зозан, шаир, ашьд, саз у бьлур,

Баг у багчэ, дум у дьраш, бажаре рьнд,
Жь алие Щэнуб у Р'оһьлат чийайе бьльнд.

ЭW Карэ-Кум у Кьзыл-Кум тоз у хубар,
Сал у зэман гьртнэ дора Касп у Арал.

Хэзнэйэ Аму-Дэрийэ, бе сэр бе бьни,
Кани дьзен жь дьле Памир у Алайи.

Кани дэртен бь шэт у чэм жь гер у гэли,
Лэз у зэрб тен бь саз у стран, һэвар, гази.

Тен Туране мина ашьде бьриндар,
Сал у зэман тен дькэвьн Касп у Арал.

Аму-Дэрийэ, рөн у дьле баг у зэвиан,
Щарэк бьһер тө эмьре хвэ, тарих зэмая.

Һатын у чун гэлэк һоқмәте мир у хан
Һатын у чун: эрәб, монгол, фарс у һунан.

Талан кърн, гонд у бажер кърнә веран,
Кәс гон нәда әрде қыраш у қумстан.

Әш Карә-Кум у Къзыл-Кум бехвәйи-хвәдан,
Шәв-ро багәр у бобәлиск тоз у думан.

Жь қөрнед дур нәта зәмане советан,
Әш қумстан аһ у зар бун жь гәрм у думан.

Щарәк бьнер ль қумстанед ти у тәзи,
Сал у заман әш мәскәне ышк у хали.

Тоз у хубаре шә қуме тәвтеш бькә,
Әш байе нар әрд у әзман тәв һәв дькә.

Щарна ледхә дькьшинә нәта әзман,
Кө инс у щьнс у һәйванәт аһ у заркә.

Щарна бь қужин те мәскәне хвә фьрәкә,
Әш һешнайи у рөнбәри қәбул накә.

Һәр шәв у рож бобәлиск бу сал у зәман,
Әш байе нар тәвһәв дькә әрд у әзман.

II

Һат зәмане Советие бь нур у ал,
Стеркан кәнин, тәв зәрьқи бь шәвқе зәлат.

Славәк да Аму-Дәре, Касп у Арал,
Жь дәве әзман тамашә кьр, Памире кал.

Р'ез кәтһнә авто, машин, жь Щәнуб, Шьмал,
Һоста, шагьрт, тәв инженер у дьмдар.

Әу ордуйед хәбатчийан рәһ у дьли,
У машинед әрдкюлане дәввәкьри,

Кө зәрб ледхьн у дәрдыхьн жь әрде хвәли,
Шоферед ван дьзвьриньн чәрхе гәри:

Һәр дәрбәке лотәк хвәли жь әрде радкьн,
Бь дәнг у гьмин әшқа хәбате қәвин кьн.

Тоз у хубар жь әрде радкьн нәта әзман,
Бәр we тозе әһиа әзман чедьбә думан.

Чәрхан дьстрен, хвәш те дәнге маторе ван,
Әрд у вәлат дьрьшьфә бәр дәрбе ван.

Әу дькарын вәлгариньн чийайе мәзын,
Әу дькарын орта дәште чийа дайньн,

Синге әрде бьқәльшиньн, чәм дәрбазкьн,
Әу Карә-Кум рәз у зәви у багчәкьн.

Бәр байе нар хәбатчи тәв кәшум дькьн,
Әу қануна қумстане қәбул накьн.

Қум у қьраш бәр дәсте ван қәт дом надьн,
Мина Памир у Алайи пьр қәвиньн.

Худан жь әһийед ван дьрьжә ль әрде қьраш,
Бой авайа вәлате мә, бо роже қәнш.

Әу Карә-Кум әм наһельн ти у тәзи,
Канал чедькьн. щәв, дәрәв кьн сәр синге ви,

Шьлуз дайньн дәве чәман бәрг һәсьни,
Әм нахазьн ль вәлате хвә әрде хали.

Щәw у дәрәв дәрбаз бькы һәр чар али,
Кө тер авкың, қумстанкың рәз у зәви.

Аму-Дәрийә ль вә дәштеда мәш-мәш бькә,
Сьбе-эвар дәст не саз у стране кә,

Тө сиңге хwә бь мәрданә фьрә бькә,
Дәште фьрә, ти у тәзи тө тер ав кә.

Тө рөһ у дьл у шәвәде қумстани,
Әрде қьраш һивйа тәйә дәрәнг мәкә;

Сев, зәрдәлә, гут у пәмбө, баг у бостан
Бьзәрьқьн, һешин бьбьн у гөлвәдьн;

Тоз у хубар, қум у қьраш жь орте ракың
Ль вә қьреда нәхше ал у зерин чекың.

Әw қьр у дәшт бьхәмлиньн мина һори,
Бь льбасед сут бьнәвши рәнгсоргөли,

Чәван кьлкың бь щоте әбру бьск хәнгьли,
Кө тәвтешкың әw Копет-Даг у Алайи.

Ша бә wәлат, тө шәвәқ у тө ширини.
Пьр һьндьк бу бо наве тә готна Нури.

НАЗЕ У ШЬНДИ

Ле! ле! Назе, тө наздари,
Щарэк вәкә руйе шәмал,
К'офйе дōта ль ру у ә'ни,
Гәрдәнә бәр чәве зәлал.

Наза мьн, тө чьма дьчи,
Нав ханйе к'онще тәри?
Тө вәрә бәр шәwде тәве,
Wәрә канйе, вәрә аве.

Чь зу дьчи мала баве,
Тә әз сотьм бәр ве тә'ве,
«Тә әз к'оштьм, к'рьмә к'әбаб,
Әз әхстьм нале хьраб».

Дәстьк¹ к'әтә, набәйна мә,
Ғат мьзгини щарэк да мьн,
Р'ожа дьн гот:—Тө к'әрәмкә,
Назе чуйә зәвие жорьн.

Бьһар вәбу, һатә гōлан,
Гōл нәхшандьн дора зәвйан,

---

¹ Жьне кō набәинна хорт у қиза әвиндари пешда тиньн.

Эз дэрбаз бум, ль хэт у дэрав,
Һат Назина гэрдан зьрав.

К'офийа Назе нав сьмьла,
Мина бэйрэд дьфьрфьрйа,
Мьн дит Назе хwэш дьк'энийа,
Эw гэви хушка Синэме.

Бой достини бь дьл у щан,
Бь һур-һури, эшq у ширьн
Хэбэрдьдан у дьк'энийан,
Эшq у һэwас сэwте рэнгин.

Wан эз дитьм, Назе к'энийа,
Дэнг зьрынги нава зэвийан.
Гот:—Щьндийэ, тамашэ дькэ,
Чьма ньзам дьл давежэ.

Тө дэнгбежи, дэнг ль дьне,
хwэшэ мэск'эн, кэ эз у тө,
Дэрбаз бькьн ниве шэве,
Шэвһавине, кэwчерине.

Хушка Синэм чу нав даран,
Ма Назина дэнге ширин,
Мина шэwqе стеркед эзман
Чэве Наза мьн бьрьдин.

Щарэк вэбу дьлда шэвэq;
Бу тэв, чьра, бу мьзгини,
Бу шаһинэ, эйд у бэйрэд,
Эйда шаһьл у достини.

Мьн ньзанбу, чь бьгота,
Эз бе зьман, мина лал бум,

Мә һеди һәв әшәрәт да,
Ле дьлед мә рьнәт нәбун.

Паше мьн гот: — Наза мьн, тө
Чьма бәр мьн хәбәр нади?
Щарәк вәкә к'өфйа хвә зу,
Щарәк бьнер тө достини.

Зьмане мьн у Наза мьн,
Дәнг у сәwте щот бьлбьл бун,
Мина аве чә'вканийан,
Хәбәрдане мә дәст пәбун.

Әшиқ у сәwда кәл у һәwас
Дьле мәда пелед гәш бун,
Шәв у рож нәта мәгрәб
Жь ахавтьне әм тер нәбун.

Мьн гот: Р'ож, тө бьсәкьнә,
Шәwqе зерин сәр мәдакә,
Чийайед бьльнд һун һәсар бьн,
Мерг у зәви тьм хали бьн.

Ле рож дур бу ль әрше әзмин,
Чәрхе дьне ләз дьгәрйа,
Р'ож бәржер кьр шәwqед зерин,
Галәгал кәт нава зәвйан.

Мьн дит дурва тен алие мә,
Хортед гөндан гәв қиз у зар,
Назе мина кархәзалан.
Сьл бу, рәви нав сьмьлан.

Әз мам тәне, әз пошман бум,
Бь дьлк'әсәр у дьлгьрин,

Гэло чьма зу дэрбаз бун,
Сьнэте зерин, ль к'о фьрин?

Щаһьлти бу, Наза дэлал,
З'ольм у ньһэҕйе мьж у д'оман,
Бук бьн к'офйе тьм к'эр у лал,
Мина гьртйе ль қәйд у зьндан.

* * *

Т'о ш'эрэ, Назе, т'о наздари,
Р'ожа т'эйэ, п'эршэзйайи,
Т'о дьхэбьти ш'эв у рожан,
Т'о шен дьки мал у ш'этан.

Дора Зэнгуйе пешйа Эгри,
Нав зэвйада зэндвэкьри,
Ль рэзе тьрйан, баг у бостан,
Т'о дьхэбьти, дьлагьри.

Қэт пирбуна т'э т'онинэ,
Ш'эстандьна зэндан т'онэ,
Мина қиза к'элал ширхар,
Ш'элате м'э т'э дьнэбинэ.

Худан дьр'ьжэ жь ру у әни,
Ль тайе п'эмб'оҕйе, ушийед тьрйан,
Т'о дьхэбьти, т'о дьэфриини,
Бона хатре әрд у ш'этан.

У мина т'э пьр мер у жьн,
Р'әнге ш'элат дьг'оһезьн,
Хам у хопан, қум у қьраш,
Ш'эк г'олбаге дьхәмлиньн.

Ш'элате м'э шен у ша б'э,
Орта Эгри у Әлэгәзе,
К'о нан у ав, к'онйак, ш'эрав,
Мина Зэнгуйе бьг'ошг'ош'э.

ТЕЛИ

Тө вэрэ Тели, дэре коне тэ бьбиньм,
Чэв сурэте тэ дьминьн, хэзала сьл.

Синг зозанэ, мерг у гөлэ у тэразьн,
Ле жь чар алья, сепщ кьрьнэ, мьн наһельн.

Тели, чийайе гөпде мә бьльнд у хэмьлино,
Бь һ'эзар канйац, мерге һешин бэлэкинэ;

Дьле Тели жь эшце нобан дьрэцьсэ,
Мина чэрхе сьһэте назьк у наринэ.

Баве тэ зольм, де бе рэкмэ, ширьн Тели,
Ль war у хани тө ль дэсте wan, зьнщпркри.

Кэwгозале, тө жь қэфэзе мьн дьнһери,
Тө назьри бь баск у пэре хwэ бьфьри.

Де у баве тэ дьфротьн бь нэхт у қэлэн:
Бист зере зэр, чьл пэзе нер, һэспэк кьһел.

Чухэк гөлі, щотэк қөтни, к'эмэрэк зер,
Әw бу бьһайе қиза к'очэр, қиза шаһьл.

Ки ага бу, кэрэ гыр бу, қиз йа ши бу.
Мэрве кәсиб бе имдат, бе пышт у мълбу.

Октябра сор шәвәҗ ани, Телйа дьштан,
Тели жь гонд һат шәһәре мәзын тәв һәвәлан.

Телйа Таждин, кышцгөһезе, Вәрә мәйдан,
Ль бәжна тә те кышце қизе бажарийан.

Хвәшә Тьбилис, рөһ у дьле Гөрщстане,
Гыр гәләкыи завод, фабрик бәр ве чәме.

Кәне хортан, кыламе қизан, дәнге машин,
Дьл ша дькын; қәшин дькын, мина зышцир.

Һәр дәр хәбат, һөб у хвәндьн, әшҗ у ширин,
Әмре тәзә гөл дайә бәр Телйа Таждин.

Ү Р А З Д А Н

Хун у дьл у тамари, мэш-мэш дьчи Үраздане,
Канйед тэ тен жь гола Севан у зозане.

Странед тэ сэвт у мьҗаме дэwранэ,
Слав тиньн бь зьмане наздарине.

Рез кэтьнэ жь вэрдё али гидромэскэн,
Канакергэс у Рэwангэс, Гйумуш, Севан.

Канйед шэwҗе wэлатенэ, миллион стеркан,
Шэв дькьн рож ль сэр синге Эрмэнистан.

Нэзар шэw у кэзар дэрав жь синг у бэр,
Тэ вэкрнйэ бь мэрданэ, бь дьлкэсэр.

Мина дайка ви wэлати кэлал ширдар
Тё тер дьки эрде җращ, җум у бэйар.

Канйед эмьри, неньк дьки дьле дэште,
Хорт лаwед хwэ гази кьр бэр шэwэҗе.

Тэв бэрэви тэшкилкьри hatнэ мэйдан,
Бэр ве сьбе рон у дьлда агьр вэдан.

Кө ре к'вшкыи пешйа тэ бэр дэве м'лан,
Тэ б'мэши кэга Тэлиш у Шамиран.

Р'е асейэ, тэт, зьнарэ, эрд қ'рацэ,
Бе шэр-худан, хэбат шэфа эрд ре надэ.

Эв эгитед хорт лавел дэврана мэ,
Бь динамит у машина назьр бунэ.

Бь д'ле қэвин, м'ле қэвэт тэв натынэ,
Эрде қ'рац бэр дэрбе ван дьр'шьфэ.

Колектива ван эшқ у к'эн у к'обарэ,
Эрд у вэлат бэр ван дьлк'эн у дьлбарэ.

Дьл ша дькэ хэбата ван к'ом у щергэ,
Инженере ван те дьчэ, насэк'нэ.

Бэр дэсте ви шотэк хорте бэжиб'льндьн,
Дьхэб'тън, тэт у зьнар дьтэқиньн.

Йэк Әлийэ хортэк қэмэр, йэк Арменэ,
К'эрд эрмэши дьхэб'тън мина б'ра.

Зьнар чийэ, чийа бэр ван дьр'шьфэ,
Лэқэмчие мина ван ль дьне г'нэ.

Жь синге вэлат бэзэлт у туф, пемзэ, мэрмэр,
Дэрх'стьнэ, дэрбазк'рьнэ ль г'нд у бажар.

Бэйрэца ван дьмьлмьлэ бэр шэвэце,
Жь Әрзнийе кэга бе рэх Шамиране.

Ван р'яа чем р'нд чедьк'н бетонк'ри,
Чэм б'мэшэ, қ'р у хопан бьб'н зэви.

Кө чэнг вэдэ синге чийан дэшт у гэли,
Фьрэ бькэ баг у рэзе гольстани.

Арпачай у Гьраздан бь дьлмьраз,
Бен нэмезе нэв р'амусьн эш шотэ ч'эм:

Оум у фьраш, дэшт у бэйар вэхон тер ав,
Шэлате хвэ шен у ша кьн намус у нав.

Эв хэбатчи жь хэбате фэт тер набьн,
Бэр сөр-сэрме, зьвьстане, пьр фэшишьн.

Бэр гэрмайна Арарате эшц у дьльн,
Эш заньн, кө эрд у шэлат ав дьхвэзын.

Шэхта хэбат пешда дьчэ эшц у ша дьбьн,
Колективи фэшотед хвэ гэв к'ом дькьн.

Мэрьве сьст у эшарэ фэбул накьн,
Мере мерхас хэбатнэбан рөн у щаньн.

Эш фэнш заньн, хэбатед шан пьрфимэтэ,
Бой шенкьрна дэшлэмэндйа эрд шэлатэ.

Нав намуса у хвэшбэхтиё пьр мьлэтэ,
Эв Арарат гэвтеш дькэ нэц шьнадэ.

Эв дитийэ хэбатед мэ кал у баван,
Шэш дэравед, кө анинэ жь синге чийан.

Жь Эгрище, Аг'магане, нэта Севан,
Гэрни, Вэди, Арпачай у Гьраздан.

Ль к'едэре чедькьн пьр шэш у дэрав
Гьр у хани, завод, фабрик, гидрошэскэн.

Дьчькиньн даред меиве рэзед тьрйан,
Нава дэште, бэр дэве ре, дора чэман.

СИНӘМ

Синәм, дәнге тә чь хwәш бу,
«Бьшерико» эшде достан:
We роже тә чәв кьлдабу,
Жь тәнийед рәш у qәтран.

Чьда сагъм начә жь бире
Странед зиз, дәнг зьраве,
Тө дьлкөле кархәзале,
Тө агьре дост у йаран.

Жь Гизан һати дәрмала мә,
Р'ьнд бун сурәт у бәжна тә,
Дема тә бәр к'офйе тәзә,
Гөлнarin бу рәнге һорйан.

Шәwqed чәван дур дьфьр'ьн,
Мина бьрускед әһйә әзман:
Ҳоб агьр'ьн шәмс у шәwqын,
Дьле йаран кьр'ьнә weран.

Хwәзи пьһа ль Ереване,
Мьн тә бьдита, щан Синәме,
Мина бәре шох у шәпал
Тө бьһатай бәр пәнщәре.

Тә пьрс бькра гѳга: Нури,
Гѳло хвѳш бу шаһьлти?
Гѳло чьма зу фьрин чун,
Эшq у сѳвда у лавини?

Ах! эв чьма мина эгьр
Дьле тѳда һѳрдѳм гѳш бун,
Букед гѳзѳ бь к'ѳфье соргѳл,
Хѳм у хйала дьле тѳ бун.

Бьн ван к'ѳфийан рѳнгсоргѳли,
Qѳт чь һѳбун гѳрдѳкьри,
Һѳри һѳбун рьнд у мѳлул
Йан һесиред зьнширкьри?

Кѳ жь бо достан дьшѳвьтийан,
Эв нѳвт салан кѳр у лал бун,
Бо сѳрбѳсти бь щан дькѳлийан,
Жь мер у хѳсу аһ у зар бун.

Ах, шаһьлти чьqас хвѳщѳ,
Эшq у гѳле йар у достан!
Ськѳте рьндьн, рож жи зерѳ,
Ле дьфьрьн мина тѳйран.

Дьфьрьн дьчьн, вѳнагѳр'ьн,
Калбун те бѳр дѳрйе мале:
Дѳст пѳе у щан дьрьшьфьн,
Qиз, бук у йар дур дькѳвьн.

Чьма ньна иди наен,
Дѳрмала мѳ бук хѳмьли?
Иди гѳнѳ бѳнд у к'ѳфи,
Тѳв эшq у ша у сѳрбѳстьн.

Гөнд галдабу бэр Бэлэжур,
Хорт, қиз һәбун рьнд у мәшур,
Бэр тәв у нив чьрайе шәве,
Хәбат хwәш бу нав бедәре.

Мьртъб дьһатнә парсине
Ле мина Гәшър у Синәме
Шох у шәпал, рьнд төнәбун
Нава Мьксе у Һизане.

* * *

Дәрбаз бунә сал у зәман,
Дур кәтәмә жь Дөри у Һизан,
«Бьшерико» кьламе достан
Чьма ньзам начә жь бире.

Синәм, дәрде тә бир накъм,
Бо хатре тә дәстан чекъм,
Qәт бир накъм бьск'ед хәнгәл,
Деме гөли чәввед зәлал.

Бәс бьки тә парс мьртъби,
Гак гөһ бьдә гөтнед Нури,
Зәнд һәрвәдә, бьхәбьтә,
Жь худан шьл бьн ру у әни.

Мина жьнед wәлате мә,
Бьби сәрбәст, бьби дьлша,
Шәвәде сор тә'ве зерин
Бенә ль wәлат у синге тә.

Кө бьзанби нава дьне,
Хwәшьн хәбат у сәрбәсти,

Чэв у сурэт бьн we кюфйе,
Qэт наминьн пэрдэкьри.

— Тэ дькэбиньм, бьрайе дэлал,
Иди накьм парс, мьртьби,
Тэ ре кьвш кьр шэwqe зэлал,
Жь худан шьлбьн ру у эни.

Кё нагэрьн дэр у поган,
Qэт ванэкьн һэwш у дэри,
Ошахева бенэ гьредан
Жь худан шьл бьн ру у эни.

— Йаша, сагби, хушка дэлал,
Тё бькэбинэ хэбат, худан,
Ле бир мэкэ кьлам у стран,
Әw агьре дост у йаран.

Әw фэнэред дьле лаwкан,
Р'ёке хэбат, бина wэлат,
Дькэбиньм сал у зэман
Кэта рожа бэр бь ахирэт.

1934

КЭРИК ЖЬ ПОЭМА «ТАРИХА МИРЕ МЫКСЕ»

Эвар бу, кӧ эш Муртла-бэг һатэ жь Ване,
Бь дьле хэм руньштбу бэр айване.

— Эз чавакым бьқәдиньм готна паше,
Йан бь дьл эз кәрмә рйа Муртла-бәгә?

Сәр фькьр у сәр мәрәмс хвә дьлқәшиньм,
Щинартие кӧрд у әрмәнийан дькәбиньм.

Тәвтеш дькым: ль сәр мә тәв һив у эман.
Бәр мәданә ренщбәр гӧнди ах у шәган.

Һәвра қәвшн гьредайнә ль ахьрзәман,
Фәрқи набьн щоте мьлэт бәр шәвқе ван.

Жьн гот:—Мирьм, бәс дәрд бьки, бәс бьфькри,
Дәрде дьне тәв данә тә карванкьри?

Бьхвә, вәхвә, бе хэм у дәрд шӧхӧл дьчн,
Чьқас дәрдки, хэм жи пера зедә дьбн.

— Раст дьбежи, һәлим хатун, тӧ дьл у щан.
Ле дьхазьм сәри дәрхьм бәр ван тьркан:

Ль мэ дьнһерьн нэ мина мер, мина һэйван,
Ле эм мерьн, хвэйе колоз у хэнщэран.

П'аша руви һым фелбазэ, һым зольмкар,
Эз к'ордэки эдьлимэ фькре зэлал.

Сэйасэте кур лазьмэ ве эйаме,
Кө хвэйкьн к'орд эрмәнийед қэза Мьксе.

— Тө ньшйар бэ, дур бэ жь фел у фәнде ван,
Мэзьнед Р'оме гьр хаиньн бь ширьн зьман;

Бавар мэкэ п'аша тэ бькэ қәйд у зьндан,
Һажа хвэ бэ, тьм руспи би мәщлисе ван.

— Бәхте мында тө ақьли, һәлим хатун,
Қәт нахазьм әмьре хвәда гьрин у хун.

Эз дыхазьм чь жь қәвәт у мьле мын те
Испат бькьм бәр дәвләт у мәзнед Р'оме.

Кө к'ордед мэ бь фәрәсәт у ақьльн,
Тәне гөне ван әвә, кө хвәнди пиньн.

Әв жи гөне мәзьне Р'оме, мәзьне мәнә,
Эз дыхазьм ве қьсәте пак әнан бә.

Һым жи эм ван ром у гьркәан испат бькьн,
Эм жи ақьл у фәрәсәт, эм жи мерьн.

* * *

Муртла бәг бь дәвреш хәмьли дәрбаз бу чу қэза Мьксе,
Чу гөндәки дит хортәки сәкьнибу дәре мале.

Тьвьнге хвә пақьж дькьр, гот:—мын дь Муртла бәге...
Қәт һәһелә эм талан кьн, зәнге харийә ве тьвьнге.

— Бьдә нәдал гисыи чекә, шәшханәйә кәвын у бе кер,
Үе ви гисни зәви ракә, бь талане тө наби мер.

Чьдас хвәш у пьр ширина хәбат, худан, кәда нәлал,
Тө вәлате хвә шен дьки у тер дьки һым мал,
Һым зар.

Һын намуса тө бьлыпд бә нава қәвһман у щинаран,
Тө вәрә сәр һәқиқәте, ләз вәгәрә, хорте дәлал.

Хорт го:—Дәвреш, тө жь кә һати бь ширәте ал у
рәнги?

— Әвә нале мә дәврешан, әм дьгәрһн бьрчи, тә'зи.

Әм дьгәрһн пәй ә'длайи, әм дьхазһн һәқиқәти,
Әм нахазһн гьрин у хун, хвәшә хәбат у сәрбәсти.

— Дә өндабә, дәвреше дин, бәс казәлан тө бьхуни,
Тө жи мина Муртла бәге пьр кәфьр у дьлхайини.

— Дьжун дьжмьне хвәдейә, дьжун мәдә, хорте
щьнди.

— Мир наһелә әм талан кьн, вәк һәв кьрйә кәрд,
әрмәни.

— Әз мире вә қәт пас накьм, ле тө тыштәк қәнщ
бьзанбә,
Хьрабийе хәлқе мәкә, нәмәрди у пьр гөнәйә.

Тә'ва хвәде кә те сәр мә, фәрқи накә кәрд, әрмәни,
Щинартийе хвә хьраб мәкьн, һәқиқәтә у қануни.

— Жь кә һати тө дәврешо, бь ахавтьне щирин зьман,
Бәхте мьда раст у һәқьн, ван щирәт у ван хәбәран.

— Һәҗе хвәде раст дьбежым, хәбәрәд хвә шәвҗе
зерин,
Хәбат, худан ве дьнийәйе һым инсафә, һым бәхт у дин.

— Вәки раст бә, бы т'алане ль ве дьнийәйе кәс набә
мер
Муртла бәге раст у һәҗә, кө нахвәзә талан у шер.

— Муртла бәге эз Һызаным, ле тө тыштәк қәнш
бьзанбә,
Ль мәрве нәч'ар зөлман мәкә, бәр зальман тө зальм бә.

Дә хатре тә, хорте дәләл, эз к'әтымә гара дьне,
Тө бьхунә, хәбатһызбә, жь бир мәкә ве қьсәте.

Дәвреш гөндва дәрбаз дьбу, расти ви һат софи Мьһас,
— Эз бьр'чимә, софи Мьһас, тө мьн т'еркә әшқ у
һәвас.

— Дәврешо, эз тә нас һакым, жь к'едәре тө буйи нас,
Йан дьхвәзи зьк тьжики, ль мьн бьк'әни бьки тьһаз?

— Һәҗе хвәде насе һәвьн, тә биркьрийә, дәвреш Әли,
Тө жи рожәк к'әрәм бькә, вәрә мала мьн мевани.

— Баво, вәлә қәт нас һакым, қәсәм дькым шәмсе
зерин,
Жьһне, һанәк бинә бьдә ви дәвреши щьну у дин.

Һанәк данә дәсте дәвреш һьлда у кьр се-чар пә'ри,
Диса зьк ма вала бьрчи, ле дьләзанд дәвреш Әли.

Се чар палә бәр дәве ре гәнъм дьдрун, чун бьн дарә,
Руньштын сәр фьравине, дитьн дәврәшәк жели те.

— Җәвәт бә вәра, гәли лавкан!—Тө кәрәмкә
фьравине!
— Һун ренщбәрһн бьхвөн, кәйран, җе кәлалбә
нан у аве,

Кө һун дьхвөн, дьхәбьтһн, җәләте мә ава дькһн,
Җәлат бе җә пәрәҗәһийә, һун көред җи кәлалхарһн.

— Пәрик нане мә жи бьхвә, нане тәмьз у кәлалә,
Бь худана әһниә хвәва хәбьтһнә әв нане һан.

Җәра кәлал бә нуш у щан, әз дьхвәзһм һәрмә Мьксе,
Әз дьхвәзһм тәсәликһм әҗ мире җә Муртла-бәге.

Чаҗа мьләт хвәйдыкә, әдһли йан таланкәрә?
— Мире мә мирәк пьр қәһщә, әҗ әдһли хәбатһьзә.

Җәләте хвә дькәбинә, мьләт жь һәв фәрқи накә,
Мире Мьксе җәләтһьзә, һәқиқәт у бь дьлсафә.

— Дә хатре җә, гәли лавкан, хвәде әмре җә
дьрежкә,
Бькәбинһн җәләте хвә әҗ һьм дьлә, һьм щане җә.

ФЭҚИЙЕ ТЭЙРАНРА

То шаире қэза Мьксе,
Дэве чэме, ль бэр шэте,
Қэлэм у саз у Дилбэре,
Дора тэ бун, эшқ у ша бун.

Кэw у былбьл сылав дьдан,
Готын:—Быстре, Фэқийе Тэйран,
Шаире чэм, нив у стеркан,
Ашьде достка Дилбэре.

Дилбэра тэ, гола рькан,
Нав баг у мерг, һэрдэм гэшэ.
Һэрдэм шох у ал у сорэ,
Р'энг гөлгөлэ, қэт наwэшэ.

Дилбэра тэ, гэрдэн зэмур,
Һорйа к'орд бу, бь зölfе һур,
Дьле тэ пьр к'ол кьрьбу к'ур,
Дьлшэwэти дэнге тэ те.

Дилбэра тэ гэрдэн зьрав
Ль к'о майэ, гэдэ к'ане?

Чөвед сьрмэ, бьскед хэнгэл,
Манэ сэр пэре к'агэзе.

Әш к'агэз, әш алмаст у дөр,
Фькре зерьн бь әшқа дьлкөр,
Жь қорна чарда дэнг те жь дур,
Мина дэнге чэме Мьксе.

Тө дэнг нави, ль Мьск у Ыизан
Шаире бук, дост у қизан,
Ашьқи жь бои кәш, бьлбьлан,
Дьлшәшәти дэнге тә те.

Ле ньзаньм чьма мәлул,
Дэнге тә те бәр чәм у баг?
Гәло дьлда көл һәбу к'ур?
Һәрдәм дькьр, тә аһ у зар?

Бира тә те шан мәдрәсан,
Хондына зор, мьсәф, қоран:
Жь худан, хәбат, гәләк дур бун.
Әшқ у сәшда йар тәнәбун.

Нә кон у шар, нав зозанан,
Нә бәжн у бьске бериван,
Әш левширьн, һорйа Дилбәр,
Тәнәбу нав мьсәф қоран.

Сәйран, Синәм у Мәйрәме,
Тәнәбун нав шә қоране,
Нә синг шәпал, нә дост у йар:
Һәбун тәне дуа у зар.

Пьр чәтын бу зәмане тә:
Әрәб, монгол, фарс у һунан.

Шәр дькьрын дь вэләте тә,
Вэлат кьрын пьр пәришан.

Дәстхәте тә, дөр у мьрщан,
Ма нав к'өнш у тозе ханьан,
Әш чәнд қөрне зәлули бун,
Натын у чун сәр К'өрдстан.

Дәнгбеж дьготьн: йаша Фәқи,
Шаире чәм, нив у стеркан,
Тө бь рөн у щан дьле к'өрдн,
Тө ностайе саз у қәләм.

Зәман ньһа хвәшә, Фәқи,
Ван Дилбәран гьрти нишн,
Аза, сәрбәст, у хвәндинә
Дь вэләте Шәврьстаньн.

Ль таг у гөнд ханьед к'өрдан
Шәвқвәдайә мэдәнийәте,
Қәт к'и дитьбу сал у зәман
Нав тариқа К'өрдьстане.

КЭРИК ЖЬ ПОЭМА «ДЕРСЬМ»

I

Рож у сал пэй нэв дьчун, шэвэц вэбу сэр Мунзур-Даг,
Оиз у хорт эвиндар бун, кблилквэдан парез у баг.

Кочэр дэркэтын зозанан, эшц кэтэ нав шар у бери,
Бук у хорт у бериван дькын нэнэк у лацрди.

Эш щоте лав бунэ хвэнди бь сэрбэсти вэгэрийан мал,
Йэк дохтьре ветеринар, йэк бу шаире Мьрщан-Даг.

Гэрийанэ ль гонд у зозанан, бь сэрбэсти эшц хэбэрдан,
Кэ айанкын кейэ дьжмын, чькас хвэшын эрд у шэтан.

Эш Элишер бь сазе зерин стра нале нэму кёрдан.
Гот:—Дерсьм, тэ дьле зази фэта наби сал у зэман.

Ль ах у эрд у синге тэ натьн у чун фарс у нунан,
Эрэб, аисор, нат у монгол, эш Искэндэр у Темурлан.

Натьн шэлэц кьрын бьндэст, ле Дерсьм бь чэм у
зозан,
Манэ дьдша манэ сэрбэст, эш шэлэте шан мэрхасан.

Ле тьрк' дькьн зор у зѳлме, қабулнакьн қануне ван,
Дерсьм гэрэк тьм сэрбэстбэ, бь гѳнд у мал чэм у
зозан.

Гѳнди, ренцбэр, шьван, гаван, дэст зальман налэ-нальн,
Эу дьхвэзын сэрбэст бьн, қейд у зьншир бьқэтиньн.

Сэрбэсти эу тэва зерин, қэт найе дэст бе шэр у хун,
Гэли ренцбэред нэлалхар, ве қьсэте бир мэкьн нун.

КАЗАХСТАН

Казахстан даште фьрэйэ бе сэр бе бьни,
Бь гонд у бажар, баг у багчэ зозан кани;
Эрде фьращ у думстан шийе хали,
Ньна чедбьн баг у рээед гөлстани.

Шэрэ про бэр ба у тоз дум у фьращ,
Шэр бона нан у авайи, бо роже қәнщ.
Бо хwэшбэхти у эдлайе эрд у wэтан:
Шэре бса кэс нэдитьбу сал у зэман.

Щэмил, тө жи бь трактора хwэ wэрэ майдан,
Даште фьрэ шовкэ, ракэ бь намус у нав:
Qэт мэхелэ эрде фьращ тө ль wан дэран,
Жь сьбе-эвар эw энийа тэ Ърамусэ тэв.

Кө гөлвэдьн эрде хали шийе бе ав,
Жь чэм у канйан бенэ гьредан щэw у дэрав;
Рус у казах, туркмен, узбек, к'орд, эрмэни,
Сьбе-эвар дьхэбьтн худан ль эни.

Эрде фьращ тө жь дэсте wан хьлас наби,
Сэр фьр у бэст у синге тэ нэр чар али,
Щэw у дэрав бенэ гьредан рэнг гөлгбли,
Жь Волга, Иртиш, нэта синге Алтайе спэни.

Щарэк бьнер тамэшэ кэ тө ль ван дэран,
Ль Р'оһьлате к'обар сэкьнийэ Алтайе дэлал,
Т'йан-Шан бэрда мьрабылэ тэт у зьнар,
Щот бэйрэфьн, щот шэвэде сал у зэман.

Бэйраде һэц, бо эдлайи бона шэвэц
Избат кьрнэ, қәшин кьрнэ эшц у тьвац.
Набэина мә у Чинстан шьһадие һэц,
Бо эдлайи, бо нан у ав, бона шэвэц.

Касп у Арал иро дькәнһн пеле һур-һур,
Бо шэре бэр цумстане наве мәшур,
Цум у қьраш мә дьрэвһн у дьчһн дур,
Нәмез бунэ зэвьед гәнһм, кэт, к'орьган.

Ши фьрэйэ бо баг, багчэ, рэз у парез,
Г'онд у бажер дьзэрьцһн щергэ у рез,
Ван дэштада хвэши гэрйайэ кэспе Щэмбул,
Ти у бьрчи, бе нан у ав гэрйа Щэмбул.

Гэриа, стра сазе зерин дьле мэлул.
Гэриайэ дэшт у зозанан г'онд у әул,
Әв былбьле дэшт у чийайе Туране бу,
Әв эшьде қазах, узбек туркменан бу.

Әв наве хвэ бь чийайе Щэмбул гьредабу,
Р'оһ у дьле we зозана Кэвт чэман бу,
Кэвте у пенц сал гэрйа Щэмбул ван зозанан,
Кэвте у пенц сал гэрйа дьлк'ол, дьлбьриндар.

Һат зэрьқи тэ'ва шевре бь шэвде зэлал,
Бу сэрбэсти, сэрбэст мәшйа кэспе Щэмбул,
Стра Щэмбул теле зерин эшц у дьлк'ол,
Сэрбэст мәшйа дэшт у зозан, г'онд у әул.

Бона хэбат, бо нан у ав стра Щэмбул,
Бо хwэшбэхти ширьн стра сазе Щэмбул;
Стра Щэмбул бо бьратне нав мьлэтан,
Авакьрна у хwэшбэхте Казахстан.

Ван дэштеда иро бь эшq тьрактор дьстрен,
Дэве чэм у бажарада матор дьстрен.
Тьрактористед гэв хорт у қиз шов дькьн тен,
Чэм у кани щəw у дэрав ширьн дьстрен.

Бо нане пьр, пэз у дəвар, рэз у парез,
Зэвиед пэмбө, кэт, көрыган щəh у бьрынщ,
Мешə у мерг, даред мейван, кьнар у сьнщ,
Гөльстане рəнгнарьнщи сев у қөльнщ.

Әвə шəре мə бэр ба у тоз қум-қьраш
Шəр бона нан у авайи бо роже қэнщ.
Бо әдлайи у хwэшбэхтиє әрд у wəган
Шəре өса қэт нэдитбу Нурие Гизан.

ШЭВЭГ

Орта Эгри у Элэгэз
Дэште хwэшэ бь баг у рэз
Р'эндэ Р'эwан бэр шэвэце,
Мэрданайэ эшг у херхаз.

Ль баг у майдан у синге Wi,
Мэш-мэш дьчын һори у щьндйан,
Хорт у физед бьск хэнгьли,
Хэбаткьзын бь ноб у щан.

Ль завод, фабрик бэр машине,
Чекьрна хани у пьран,
Бона хэмле ве wэтэне
Тэхспр накьн wан дьл у щан.

Бэр шэвэце жь һэр али,
Хwэшын мэшце зар у физан,
Дьчын мэкүтэб дьлалави,
Һьлдын өлм у ноба wэтан.

Пьр хэбаткьз мэрданайэ,
Эв бажаре һайастане,
Оесьр у хани, дор пэнщэрэ,
Шэwг вэданэ Эгри-Даре.

Радиоэ мэ бь дэнге к'брди,
Дьчэ дьле К'брдстане,
Сэвт у мьраме эдлайи,
Бь қануна һәқиқәте.

Эв қануна Фьрқа Ленин
Шәwқ вэдайә дора дьне,
Кө сәрбәсти тәва зерин,
Дәрбаз бькә нава Шәрқе.

Кө һәр йәке бь кәда кәлал
Бьжи бәр ве шәwқ у тәве,
Меркөж, зальм у һәрамхар
Бьшәwьтһн дь агьре.

Һәр мьләтәк бьбә хөдан
Бьбә хwәйе мал у wәләт,
Кө аза бһн палә у гөндһан,
Ль Кенйя, Алжир, Р'ом у Иран.

СЭРЭЩЭМ

	Р'у
Дэрһэца авторда	3
Қорлга мәшур	5
Дэнгбежед бәре у ед ньһа	7
Шагьртед мьһра	10
Wэзирра	12
Шушан	15
Туран	17
Назе у Щьнди	21
Тели	25
Һраздан	27
Синәм	30
Керик Жь поэма «Тариха мире Мьксе»	34
Фэқийе Тәйранра	39
Кәрик жь поэма «Дерсьм»	42
Казахстан	44
Шэвәқ	47

Нури Гизани
Нӧб у хэбат

Редактор у коректора контрол Э. БӘКҖОЙЕВА
Шьклкеш АН. ГАСПАРҖАН
Редакторе бәдәшәти. Р. БЕДРОСҖАН
Редакторе технике Е. АХИРҖАН

ВФ 06068

Тәмбә 660

Тираж 500

К'агәз 84 × 108^{1/32}, бәлгнәшьре мәнг әне 1,62

Бәлгнәшре нәширәте 1,4

Бона нәшьре һатйә спартыне 18/IV с. 1962

Бона чапкьрьне һатйә қолкьрьне 17/VIII с. 1962

Қимәт 7 к.

Чапхана I-е идара Һайполиграфһрате,
Ереван, соғақа Алавердйан № 65, с. 1961.

INSTITUT KURDE DE PARIS
ENTRÉE N° 864

Нәшһөккөмәрм

